

Sygn. akt III AUa 1404/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 czerwca 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Maria Pierzycka - Pająk
Sędziowie	SSA Ewelina Kocurek - Grabowska (spr.) SSO del. Beata Torbus
Protokolant	Magdalena Bezak

po rozpoznaniu w dniu 12 czerwca 2018r. w Katowicach

sprawy z odwołania J. R. (J. R.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

o należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne

na skutek apelacji ubezpieczonego J. R.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gliwicach Ośrodka Zamiejscowego w Rybniku

z dnia 27 marca 2017r. sygn. akt IX U 2118/16

oddala apelację.

/-/SSO del.B.Torbus /-/SSA M.Pierzycka-Pająk /-/SSA E.Kocurek-Grabowska

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 1404/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 25.08.2016r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił ubezpieczonemu J. R. umorzenia należności z tytułu składek na:

- ubezpieczenie społeczne - za okres 04/2006 - 02/2009, w łącznej kwocie z odsetkami - 32.363,62 zł,

- ubezpieczenie zdrowotne - za okres 04/2006 - 02/2009, w łącznej kwocie z odsetkami - 12.380,77 zł,

- Fundusz Pracy - za okres 04/2006 - 02/2009, w łącznej kwocie z odsetkami - 2.562,88 zł.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, iż brak jest podstaw do umorzenia powyższych należności w sytuacji gdy, ubezpieczony w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji o warunkach umorzenia, tj. do dnia 28.07.2016r.

nie spłacił należności z tytułu składek od 01.01.1999r. nieobjętych postępowaniem o umorzenie.

Ubezpieczony w odwołaniu od decyzji wniósł o jej zmianę wskazując, iż był przygotowany do zapłaty należnej kwoty przed terminem płatności dzięki zagwarantowanemu kredytowi bankowemu, jednak od pracownika ZUS uzyskał informację o możliwości rozłożenia należności na raty. W związku z czym, złożył wniosek o układ ratalny, który został rozpatrzony już po upływie terminu zapłaty.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko zajęte w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gliwicach Ośrodek Zamiejscowy w Rybniku wyrokiem z dnia 27.03.2017r. oddalił odwołanie.

Na podstawie akt organu rentowego oraz zeznań ubezpieczonego, Sąd Okręgowy ustalił, że ubezpieczony J. R. w dniu 14.01.2015r. złożył wniosek o umorzenie należności z tytułu składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, wypadkowe, na ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy za okres od 04/2006 do 02/2009.

W dniu 23.06.2015r. organ rentowy rozpoznając powyższy wniosek wydał decyzję określającą warunki umorzenia, w której wskazano, że umorzeniu będą podlegały należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne za okres od 04/2006 do 02/2009 w kwocie z odsetkami - 32.363,62 zł, na ubezpieczenie zdrowotne - za okres od 04/2006 do 02/2009 w łącznej kwocie z odsetkami - 12.380,77 zł oraz na Fundusz Pracy - za okres od 04/2006 do 02/2009 w łącznej kwocie z odsetkami 2.562,88 zł. W decyzji tej w pkt II organ rentowy zamieścił informację, iż warunkiem umorzenia wyżej wymienionych należności jest spłata należności niepodlegających umorzeniu w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji.

Kolejno Sąd ustalił, że w dniu 13.06.2016r. organ rentowy przesłał ubezpieczonemu pismo o terminie opłacenia powyższych należności oraz ich wysokości.

W dniu upływu terminu, tj. w dniu 28.07.2016r. ubezpieczony wystąpił z wnioskiem o rozłożenie należności na raty.

Decyzją z dnia 27.09.2016r. wniosek ubezpieczonego organ rentowy rozpoznał pozytywnie i w dniu 04.10.2016r. strony podpisały układ ratalny.

Na rozprawie w dniu 13.03.2017r. ubezpieczony wskazał, iż został wprowadzony w błąd przez pracownika organu rentowego, który poinformował go o możliwości złożenia wniosku o rozłożenie należności na raty, pomimo upływającego terminu do zapłaty.

W tak ustalonym stanie faktycznym, Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie ubezpieczonego nie zasługuje na uwzględnienie.

W rozważaniach prawnych Sąd I instancji wskazał, że zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 09.11.2012r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz. U. z 2012r., poz.1551) osobie, która w okresie od dnia 01.01.1999r. do dnia 28.02.2009r. podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu

z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności, to jest na podstawie przepisów

o działalności gospodarczej lub innych przepisów szczególnych, działalności twórczej lub artystycznej, bądź działalności w zakresie wolnego zawodu, albo jako wspólnik jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością lub wspólnik spółki jawnej, komandytowej albo partnerskiej, umarza się nieopłacone składki na te ubezpieczenia za powyższy okres. Z kolei, stosownie do art. 10 powołanej ustawy, warunkiem umorzenia powyższych należności określonych w decyzji o warunkach jest nieposiadanie na dzień wydania decyzji ostatecznej niepodlegających umorzeniu nieopłaconych składek na ubezpieczenie społeczne, ubezpieczenie zdrowotne,

FP i FGŚP oraz FEP za okres od 01.01.1999r., do opłacenia których zobowiązana jest osoba prowadząca pozarolniczą działalność lub płatnik składek oraz należnych od tych składek:

- odsetek za zwłokę,

- opłat prolongacyjnych,

- kosztów upomnienia,

- opłat dodatkowych,

- kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora Oddziału ZUS, naczelnika Urzędu Skarbowego lub komornika sądowego.

Sąd podkreślił, że warunkiem umorzenia należności objętych abolicją jest spłata należności niepodlegających umorzeniu w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji o warunkach.

W świetle przedstawionych regulacji, Sąd Okręgowy uznał, że ubezpieczony nie spełnił warunków do umorzenia powstałego zadłużenia z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne za okresy wskazane w decyzji o warunkach umorzenia, ponieważ nie opłacił w wyznaczonym terminie zaległych składek nieobjętych abolicją. Podniósł Sąd, że ubezpieczony miał wyznaczony roczny termin na spłatę zadłużenia niepodlegającego abolicji i nic nie stało na przeszkodzie,

aby złożył wniosek o rozłożenie należności na raty w terminie, który umożliwiłby organowi rentowemu rozpoznanie tego wniosku przed wyznaczonym terminem spłaty zadłużenia.

W takiej sytuacji Sąd uznał, iż organ rentowy zaskarżoną decyzją z dnia 25.08.2016r. prawidłowo odmówił umorzenia należności z tytułu składek, w oparciu o przepisy powołanej ustawy.

Zajmując takie stanowisko, Sąd z mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie ubezpieczonego, nie znajdując podstaw do jego uwzględnienia.

Apelację od powyższego wyroku wniósł odwołujący.

Zaskarżając orzeczenie w całości, apelujący zarzucił:

- błędne zastosowanie art. 1 ust. 10-12 ustawy z dnia 09.11.2012r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz. U. z 2012r., poz. 1551) poprzez nieuwzględnienie zawieszenia terminu zawitego prawa materialnego, tj. terminu 12 miesięcy do rozłożenia na raty, podczas, gdy termin ten ulega zawieszeniu od momentu złożenia wniosku o rozłożenie zaległości na raty do momentu podpisania umowy lub poinformowania o odmowie rozłożenia na raty,

- nierozpoznanie przez Sąd I instancji istoty sprawy, podczas, gdy Sąd Okręgowy działa w tym wypadku, jako quasi sąd odwoławczy, a zupełnie pominął w swoich rozważaniach zarzut działania pod wpływem błędu i zarzut zawieszenia terminu zawitego.

Mając powyższe na uwadze, apelujący wniósł o:

- uchylenie wyroku Sądu I instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania,
- zasądzenie na rzecz odwołującego od organu rentowego kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych za postępowanie I i II instancji.

Dodatkowo wniósł o zawieszenie postępowania oraz dopuszczenie dowodu z przesłuchania pani S. z Inspektoratu ZUS w W.

oraz odwołującego na okoliczność poinformowania odwołującego, że może bez negatywnych konsekwencji dla abolicji złożyć wniosek o rozłożenie na raty kwoty niepodlegającej umorzeniu.

W uzasadnieniu apelacji wskazano, iż Sąd nie rozpoznał istoty sprawy, ponieważ nie odniósł się do przedstawionych w toku postępowania zarzutów działania pod wpływem błędu oraz zarzutu zawieszenia terminu zawitego.

Wskazano, że przed upływem terminu do spłaty niepodlegających umorzeniu należności uzyskał informację od pracownika organu rentowego pani S., że może złożyć wniosek o rozłożenie na raty kwot niepodlegających umorzeniu i nie będzie

to miało negatywnego wpływu na umorzenie należności. W związku z tym, odwołujący podniósł, iż nie może ponosić negatywnych konsekwencji wprowadzenia go w błąd.

W dalszej kolejności apelujący wywodził, iż w sytuacji, gdy dochowanie terminu zawitego uzależnione jest od sprawności działania urzędu, złożenie wniosku winno prowadzić do zawieszenia biegu terminu do czasu jego rozpoznania. Na tej podstawie, apelujący stwierdził, iż dochował terminu składając wniosek o rozłożenie niepodlegających umorzeniu należności na raty przed upływem okresu 12 miesięcy od uprawomocnienia się decyzji określającej warunki umorzenia i podpisując następnie układ ratalny.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja, jako bezzasadna, podlega oddaleniu.

Zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy z 09.11.2012r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz. U. z 2012r., poz. 1551, zwana ustawą abolicyjną) na wniosek osoby podlegającej w okresie od 01.01.1999r. do 28.02.2009r. obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności w rozumieniu art. 8 ust. 6 ustawy z 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2016r., poz. 963 z późn. zm.), która przed dniem 01.09.2012r. zakończyła prowadzenie działalności i nie prowadzi jej w dniu wydania decyzji, o której mowa w art. 8 (pkt 1), innej niż wymieniona w pkt 1 (pkt 2), umarza się nieopłacone składki na te ubezpieczenia społeczne za okres od 01.01.1999r.

do 28.02.2009r. Dotyczy to także odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika Urzędu Skarbowego lub komornika sądowego.

Warunkiem umorzenia należności z tytułu nieopłaconych składek jest nieposiadanie na dzień wydania decyzji o umorzeniu należności niepodlegających umorzeniu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz na Fundusz Emerytur Pomostowych, za okres od dnia 01.01.1999r., do opłacenia których zobowiązana jest osoba prowadząca pozarolniczą działalność lub płatnik składek

oraz należnych od tych składek odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika Urzędu Skarbowego lub komornika sądowego, o czym mówi ust. 10 wymienionej ustawy. Niepodlegające umorzeniu należności podlegają spłacie w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji organu.

Zgodnie z § 1 ust. 12 wskazanej ustawy, w przypadku, gdy w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji niepodlegające umorzeniu należności, z wyłączeniem składek finansowanych przez ubezpieczonych niebędących płatnikami składek, zostaną rozłożone na raty, albo zostanie odroczone termin ich płatności warunek, o którym mowa w ust. 10, uważa się za spełniony po ich opłaceniu. W przypadku niespełnienia warunku, o którym mowa w ust. 10, z uwzględnieniem ust. 7, 11 i 12, Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzję o odmowie umorzenia należności.

Odwołujący swoje zarzuty apelacyjne wywodził z faktu, iż w dniu 28.07.2016r. wystąpił z wnioskiem o rozłożenie niepodlegających umorzeniu należności na raty, wniosek ten zostały rozpoznany przez organ rentowy pozytywnie, a w dniu 04.10.2016r. został podpisany układ ratalny.

Wobec powyższego, należy zwrócić uwagę, iż do rozłożenia na raty zaległości z tytułu składek dochodzi z chwilą zawarcia umowy określonej w art. 29 ust. 1a ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych, a nie z chwilą złożenia wniosku o zawarcie układu w przedmiocie rozłożenia należności na raty lub odroczenia terminu płatności. Postulowana przez apelującego wykładnia rozszerzająca art. 1 ust. 12 ustawy o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność jest niedopuszczalna, gdyż oznaczałaby w istocie interpretację przeciwną jednoznaczному brzmieniu tego przepisu. Przepis mówi bowiem wyraźnie o fakcie dokonanym rozłożenia na raty albo odroczenia terminu płatności niepodlegających umorzeniu należności, który nastąpić musi w okresie 12 miesięcy od uprawomocnienia się decyzji. W przedmiotowej sprawie fakt zawarcia umowy przez odwołującego się z organem rentowym w przedmiocie rozłożenia należności na raty nastąpił niewątpliwie po upływie owego 12-miesięcznego terminu, a zatem przesłanka wynikająca z art. 1 ust. 12 ustawy abolicyjnej, nie została spełniona.

Odroczenie terminu płatności należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne oraz rozłożenie należności na raty następuje w formie umowy, do której to umowy winny mieć zastosowanie przepisy Kodeksu cywilnego. Zgodnie z art. 70 § 1 k.c., w razie wątpliwości, umowę poczytuje się za zawartą w chwili otrzymania przez składającego ofertę oświadczenia o jej przyjęciu, a jeżeli dojdzie do składającego ofertę oświadczenia o jej przyjęciu nie jest wymagane - w chwili przystąpienia przez drugą stronę do wykonania umowy. Do zawarcia umowy doszło zatem w dniu 04.10.2016r. Zatem, wobec ustalenia, że w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji określającej warunki umorzenia, tj. do 28.07.2016r, niepodlegające umorzeniu należności nie zostały przez odwołującego się uregulowane, jak również nie doszło w tym terminie do rozłożenia wspomnianych należności na raty, warunek umorzenia należności z tytułu składek nie został spełniony.

Wbrew zarzutom apelacji, złożenie wniosku o zawarcie układu ratalnego nie prowadzi do zawieszenia biegu terminu do spłaty należności niepodlegających umorzeniu. Jak bowiem wynika jednoznacznie z postanowienia Sądu Najwyższego - Izby Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych z dnia 08.08.2017r., sygn. akt I UZ 25/17 „przepis art. 1 ust. 12 ustawy z dnia 9 listopada 2012r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz.U. z 2012r., poz. 1551) uzależnia spełnienie warunku nieposiadania, na dzień wydania decyzji o umorzeniu,

niepodlegających umorzeniu należności od rozłożenia ich na raty (zawarcia w tym przedmiocie umowy) w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji warunkowej, a nie od złożenia w tym terminie stosownego wniosku”.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, nie bez znaczenia w okolicznościach przedmiotowej sprawy pozostaje nadto fakt, iż wniosek o rozłożenie na raty niepodlegających umorzeniu należności został złożony przez odwołującego w ostatnim dniu wymaganego terminu, co w praktyce uniemożliwiło zareagowanie na niego przez organ rentowy. Ponadto, wnioskodawca był sukcesywnie i odpowiednio informowany na piśmie przez organ rentowy o kolejnych etapach postępowania, a w szczególności o możliwości rozłożenia spłaty należności na raty, co nastąpiło pismem z dnia 23.06.2015r.

W konsekwencji, bezprzedmiotowe jest prowadzenie postępowania dowodowego na okoliczność przebiegu postępowania przed organem rentowym oraz udzielanych w jego toku informacji.

Biorąc pod uwagę poczynione wyżej rozważania, w ocenie Sądu odwoławczego apelacja J. R. była nieuzasadniona, wobec czego, na podstawie art. 385 k.p.c. Sąd Apelacyjny orzekł, jak w sentencji.

/-/SSO del.B.Torbus /-/SSA M.Pierzycka-Pajak /-/SSA E.Kocurek-Grabowska

Sędzia Przewodniczący Sędzia

JR